

HET BIJBELSE KERNWOORD (drink)beker

I. HET OUDE TESTAMENT

I. A. Het Hebreeuwse zelfstandig naamwoord koos ((drink)beker)

Onderstaande gegevens zijn verzameld uit Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; 16^e Aufl. 1915 en Abr. Trommius, Nederlandse Concor-dantie..

I.A.a. Betekenis van de tekstgegevens

I. כּוֹס (nh.; äg.-aram. כּוּס, pl. כּוּסִין, APA G 12. APO 67 II 1. 3. 4, aram. כּוּסָא, כּוּסָא, ass. kâsu, vgl. Langdon, OLz 16 533, ar. كَأْسٌ vgl. Fr. 171 u. dag. D. H. Müller, WZKM 1 27) pl. כּוּסוֹת, f. (vgl. Giesebr. zu Jer 25 15 geg. Hupf. zu Ps 75 9; nh. m., ZAW 25 332) — Becher Gn 40 11. 13. 21 (vgl. z. נחש I Pi.). 2 S 12 3. 1 K 7 26. Ps 23 5. Pr 23 31 Kr. 2 Ch 4 5. Pl. Jer 35 5. כּוֹס תְּנַחֲמִים Trostbecher, in Trauerfällen Jer 16 7. Der Becher des Heils beim Dankopfer Ps 116 13. D. Zornesbecher Jahves (vgl. Gressm., Urspr. d. isr. jüd. Eschat. 129ff.) Jes 51 17. 22. Jer 25 15. 17. 28. 49 12. 51 7. Thr 4 21 (Bick.: כּוֹס יהוה). Ez 23 31. 32. 33. Hab 2 16. Ps 75 9. Der jem. zugeteilte Becher als Bild seines Loses in der Welt Ps 11 6. 16 5 (vgl. Matth 20 22. 26 39 u. im Ar. كَأْسُ الْمُنُونِ u. Ausdrücke wie Kâmil 194 12).†

1. Beker: Gen. 40:11, 13, 21; 2 Sam.12:3; 1 Kon.7:26; Ps. 23:5; Spr. 23:31; 2 Kron 4:5; Jer. 35:5;
2. Troostbeker bij een sterfgeval: Jer. 16:7;
3. Beker des heils bij een dankoffer: Ps. 116:13
4. Beker van de toorn (de grimmigheid) van de Heere: Ps. 75:9; Jes. 51:17, 22; Jer. 25:15, 17, 28; 49:12; 51:7; Klaagl. 4:21 Ez. 23:31, 32, 33; Hab. 2:16;
5. De iemand toegedeelde beker als beeld van zijn lot in de wereld :Ps. 11:6; 16:5 (vgl. Matth.20:22;26:39)

- Gen. 44:2, 12, 16v en Jer. 35:5 wordt Hebreeuwse woord gaabiyac = kelk are large goblets, bowls (Keil Delitz).
- In Ezra 1:10, 30; 8:27; 1 Kron. 28:17 Hebreeuwse woord kepoowr = beker (uit zilver) gebruikt.
- In Hoogl. 7:2 wordt het Hebreeuwse (enkelvoud) gebruikt. In Jes.22:24 woord agaanoth (meervoud) gebruikt. 24:6. = wasbekken.
- 1 Kon.7:26/ 2 Kron.4:5 vertellen van peren tempel van Salomo, het een bovenrand had als van een bokaal.
- ‘In hoe grote getale de gouden en zilveren bekens waarvan in 1 Kron. 28:17 sprake is, in de Salomonische tempel aanwezig zijn geweest, leert Ezra 1:10, waar dertig gouden en vierhonderd en tien zilveren bekens worden genoemd onder het heilige vaatwerk,

NB
 □ In het gebruikt. כּוֹסֵי
 wordt het (uit goud of woord agan wordt dit Zie ook Ex. het ko-wasvat in de dat

dat Cyrus aan de terugkerende ballingen weer liet ter hand stellen.’ Zo dr. A. Noordt zij in de Korte Verklaring bij 1 Kron.28:17; blz.228

I.B. *Samenvatting + toepassing*

1. Een beker is in het oude oosten de gebruikelijke drinkbeker, gevuld met parelende wijn. In de huizen van de rijken waren zij van metaal, dikwijls van zilver. Maar aan de koninklijke hoven waren zij vaak van goud of zilver zoals in Egypte, toen Jozef de Farao aan diens tafel bediende. Te denken is ook aan de zilveren beker die gevonden werd in de zak met koren van Jozefs jongste broer Benjamin (Gen. 44:5). De minder welgestelden dronken uit aarden voorwerpen of kommen.

2. De beker was oudtijds ook het symbool van iemands toegedeelde lot, maar vooral ook van overvloedige zegen; denk aan Ps. 23 (mijn beker is overvloeiende). De vrome Israëliet ervoer dat als een geweldige zegen van zijn God.

3. Van de Rechabieten die door hun levenswijze (wonen in tenten, onthouding van sterke drank...) een waarschuwende vinger opstaken tegen elke vorm van uitbuiting van het leven en genotzucht, vertelt Jeremia, dat hun koppen/ bokalen met wijn werden voorgezet, maar dat ze die niet aanraakten. Zulke ‘geheelonthouders’ zijn ook in onze moderne losbandige maatschappij geen overbodige luxe. Zie Spr. 23:31.

4. De beker is in het OT ook het beeld van Gods toorn. De goddelozen worden verplicht om daaruit te drinken (met de droesem van de wijn). Zie boven onder I.A.a., sub 4. Ieder die zich niet voor God verootmoedigt, krijgt daarmee te maken. Vgl. Jer. 25:15vv. In Klaagl. 4:21 is dat Edom, vijand van het volk van God. Zie Jer. 49:12. Het volk dat daar woont zal dronken worden van Gods toorn en als een beschonken vrouw zich van haar kleding ontdoet en naakt voor God komt te staan. En ook anderen volken worden er dronken en dol van.

5. De troostbeker waarvan Jeremia spreekt, betekent niet, dat men iemand een dronk aanbiedt op zijn gezondheid op een feest. De woorden herinneren aan de gewoonte om brood en wijn te zenden voor verkwikking in het huis van de nabestaanden, om hen te troosten in hun verdriet, Vgl. 2 Sam. 3:25; 12:16. In sommige delen van ons land bestaat nog steeds de gewoonte om na de ter aarde bestelling van de overledene in het sterfhuis een maaltijd te gebruiken tijdens de zgn. nabegravenis.

6. De beker des heils waarvan Ps. 116:13 spreekt is een beker van dankzegging voor de verlossing van Gods kind, als bij de Paasmaaltijd (Matth. 26:27). De Naam des Heeren daarbij aanroepen קָרָא בְּשֵׁם ה' is de gebruikelijke uitdrukking van een plechtig en publiek aanroepen en proclameren van de Naam van God. Zo E-Sword (ISBE). ‘Aan de maaltijd bij het lofoffer hief de offeraar een beker, de beker der verlossing, en stortte zijn dankzegging plechtig uit.’ Zo Bijbels woordenboek in Online Bijbel.

7. In Jes. 22:20vv voorspelt Jesaja de verhoging van Eljakim, de zoon van Hilkia als schatbewaarder en eerste minister van staat. Hij zal de sleutel van het huis van David op de schouder dragen (een sleutelpositie in het paleis krijgen) en als een spijker in een wand zijn waaraan alle grote en kleine vaten (bekers) hangen; m.a.w. iedereen zal van hem afhankelijk zijn.

Heel treffend voegt M.Henri hieraan toe: ‘ Onze Heere Jezus die de sleutel van het huis van David heeft, is als een nagel in een veilige plaats en al de eer van Zijns Vaders huis hangt aan

Hem, is afgeleid van Hem en is van Hem afhankelijk; zelfs de minsten die tot Zijn kerk behoren, zijn welkom bij Hem, en Hij is in staat om de inspanningen van hen allen te dragen. Die ziel kan niet vergaan noch die onderneming valt ter aarde, al is ze nog zo zwaarwegend, die door het geloof hangt aan Christus.'

II. HET NIEUWE TESTAMENT

II.A. Het Griekse woord voor beker dat het NT gebruikt is: **ποτήριον**

II. A.a Tekstgegevens/ korte omschrijvingen (volgens Trommius)

- Kunt gij de drinkbeker drinken (Matth. 20:23)
- Mijn drinkbeker zult gij wel drinken (Matth. 20: 23)
- Het buitenste van de drinkbeker (Matth.23:25; Luk.11:39)
- Reinig eerst wat binnen in de beker is (Luk. 23:26)
- En Hij nam de drinkbeker (Matth.26:27; Mark. 14:23)
- Laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan (Matth 26:39)
- Indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij...(Matth.26:42).
- De wassingen der drinkbekers (Mark.7:4, 8)
- Kunt gij de drinkbeker drinken (Mark.10:38)
- De drinkbeker die Ik drink (Mark.10:39)
- Neem deze drinkbeker van Mij weg (Mark. 14:36)
- Als Hij een drinkbeker genomen had (Luk.22:17)
- Desgelijks ook de drinkbeker (Luk.22:20)
- Deze drinkbeker is het nieuwe testament (Luk.22:20. 1 Kor.11:25)
- Deze drinkbeker van Mij wegnemen (Luk.22:42)
- De drinkbeker die Mij de Vader gegeven heeft (Joh. 18 :11)
- De drinkbeker der dankzegging (1 Kor. 10: 16)
- De drinkbeker des Heeren/ de drinkbeker der duivelen (1 Kor. 10:21)
- Desgelijks nam Hij ook de drinkbeker (1 Kor. 11:25)
- En deze drinkbeker zult drinken (1 Kor. 11:26)
- Of de drinkbeker des Heeren drinkt 1 Kor. 11:27)
- En drinke van de drinkbeker (1 Kor. 11:28)
- In de drinkbeker van Zijn toorn (Openb. 14:10)
- De drinkbeker van de wijn des toorns (Openb. 16:19)
- Een gouden drinkbeker vol van gruwelen (Openb. 17:4)
- De drinkbeker waarin zij geschonken heeft (Openb. 18:6).

II.A.b Samenvatting en toepassing

1. De drinkbeker komt in het NT vooral voor in het lijdensevangelie, in de eerste brief aan Korinthe m.b.t. de instelling van het heilig Avondmaal en in het boek Openbaring. In de eerste plaats spreekt Jezus over een lijdensbeker met betrekking tot Zijn eigen lijden. In Gethsemané vraagt Hij Zijn Vader, of de beker van Zijn lijden van Hem voorbij kan gaan (Vader, neem deze drinkbeker van Mij weg). Hoe door en door menselijk klinkt zo'n bede. Geen wonder toch, dat Hij zo vreselijk opziet tegen de naderende kruisdood. Maar tegelijk spreekt er uit dit gebed van Jezus: overgave aan de wil van Zijn hemelse Vader. Daarom zegt Hij even later tegen Petrus, als een

bende krijgsknechten Hem gevangen wil nemen: De drinkbeker die Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik die niet drinken? ¹ Zijn kruisdood is niet enkel een misdaad van mensen jegens Hem. Het is Goddelijke voorbeschikking. Alleen doordat Hij aan het recht van God voldoet, ook in Zijn lijdelijke gehoorzaamheid, kan er een weg naar Gods Vaderhart geopend worden. Was het niet de schuld van mijn zonden die mijn Meester zo zwaar woog?! Was het niet de toorn van Zijn Vader die op Hem rustte? Zo hebben de drie evangelisten (Mattheüs, Markus en Lukas) Jezus' strijd in Gethsémané beschreven. Zij hebben ervan getuigd om ons Hem aan te prijzen als een dierbare Zaligmaker, Die ons met God verzoent.

2. Jezus spreekt ook over een lijdensbeker, als de moeder van de zonen van Zebedeüs om ereplaatsen vragen in Zijn koninkrijk. Zij weet niet volgens Jezus wat zij vraagt. Zijn volgelingen krijgen Jezus' lijdensbeker te drinken en moeten met Zijn doop gedoopt worden. Dat belooft niet veel goeds, althans niet in het oog van de wereld die erezitplaatsen wil.

Een beker is in Jezus' navolging een lijdensbeker. Wij moeten door veel verdrukkingen het Koninkrijk der hemelen binnengaan. Een discipel van Jezus moet op tegenstand van mensen, soms van eigen familie rekenen. En hij moet ook op vervolging en gevangenschap rekenen. Jezus' vraag is, of wij Zijn lijdensbeker willen drinken en ons leven willen verliezen om het ware leven te vinden. Of wij de vuurdoop ervoor over hebben. Denk aan die broeders en zusters in Moslimlanden over wie wij in onze tijd de afschuwelijkste dingen horen.

In Split (Joegoslavië) bevindt zich nog steeds het paleis van de Romeinse keizer Diocletianus. Wie de verweerde muren van dit paleis bekijkt, bespeurt daarin hier en daar de afbeelding van een vis (Gr.'ichthus'). De christenhaters Diocletianus heeft indertijd (derde eeuw n.Chr.) christenen dit paleis voor zich laten bouwen. En nadat zij hun werk volbracht hadden, liet hij hen in de Adriatische zee verdrinken. Intussen konden die christenen het toch niet laten om tijdens het metselwerk het symbool van hun geloof in de muren te beitelen: Jezus Christus Zoon van God, de Redder ('Ichthus').

Van Socrates, een bekend filosoof uit de Griekse oudheid, wordt verteld, dat hij in de gevangenis tot het drinken van de gifbeker is veroordeeld en dat hij die gifbeker in volle goedmoedsrust en berusting heeft leeggedronken. Maar is berusting hetzelfde als overgave? Is een gifbeker hetzelfde als een lijdensbeker? Vast niet.

3. En dan die beker die rondging in de opperzaal tijdens de maaltijd des Heeren, de gedachtenisviering van Pasen, de uittocht uit Egypte. Hoezeer had Christus daarnaar verlangd. Hij zette de beker aan Zijn lippen; Hij liet ze rondgaan, zodat ieder van de discipelen die kon drinken, ook Judas de verrader. Als deze tenminste nog niet voortijdig (vóór de laatste beker) de deur uit was gegaan.

Van die beker bij het laatste avondmaal zegt Jezus, dat zij het nieuwe testament is in Zijn bloed dat voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden.² Later voegt de apostel Paulus

¹ Uit Robertson's Word Pictures (Bible Works) bij Joh.18:11: '**The cup** (to potèrion). Metaphor for Christ's death, used already in reply to request of James and John (Mr 10:39; Mt 20:22) and in the agony in Gethsemane before Judas came (Mr 14:36; Mt 26:39; Lu 22:42), which is not given by John...'

²Uit E-sword/ ISBE: 'The cup is called "the new covenant in my blood," i.e. it is a pledge and seal and means of imparting the blessings of the new covenant ([Heb 10:16](#) f) - a covenant established by the shedding of the blood of Christ.

daar nog aan toe, dat die drinkbeker des Heeren een gemeenschap is aan het bloed van Christus. En dan roept hij tevens op om dat te doen, zo dikwijls als wij die drinken zullen, tot Zijn gedachtenis. Wij ervaren in het geloof elke avondmaalsviering als de uitwerking van Jezus' laatste wilsbeschikking. Het is ons als wanneer onze vader op zijn sterfbed aan ons zou vragen: Als ik er straks niet meer ben, zou je dan nog iets willen doen? En zouden wij dan wel waardige kinderen zijn, als we deze vraag aan ons met 'nee' zouden beantwoorden? Zouden wij de beker der dankzegging die de Vader ons geeft, niet drinken?

4. Een ding zullen wij nooit moeten vergeten. Dat is wat de apostel Paulus schrijft over het deelachtig zijn aan de tafel des Heeren en aan de tafel der duivelen. Die twee gaan niet en nooit samen. In Korinthe kon men gemakkelijk deelnemen aan een feestmaaltijd in een tempelrestaurant. Daar kon men, zoals voor zijn bekering, met zijn vrienden vrolijk zijn en de nacht verder doorbrengen in het bordeel annex aan die tempel. Hoe bestond het?! Ja, dat kan men zich ook in onze tijd wel afvragen. Hoeveel avondmaalgangers kunnen er zijn, die niet alleen hun tafel, maar ook hun bed delen met een overspeler/ -ster?

In het boek van de Openbaring worden wij indringend gewaarschuwd om niet te gaan drinken in het goddeloze Babel uit de gouden drinkbeker, vol van gruwelen en van onreinigheid der hoererij om straks de beker van de toorn van God in de plaats van de pijniging leeg te moeten drinken.

5. Wat voor ons allen nodig is, is, dat wij op tijd opnieuw geboren worden. Dat houdt in, dat wij er mee ophouden om slechts het buitenste van de beker te willen reinigen in een vormelijke godsdienstigheid en dat wij innerlijk vernieuwd worden van dag tot dag tot een leven God gewijd.³

EXCURS (uit Easten Bible Dictionary/ Bible Works)

Cup a wine-cup (Ge 40:11,21) various forms of which are found on Assyrian and Egyptian monuments. All Solomon's drinking vessels were of gold (1Ki 10:21) The cups mentioned in the New Testament were made after Roman and Greek models, and were sometimes of gold (Re 17:4) The art of divining by means of a cup was practiced in Egypt (Ge 44:2-17) and in the East generally. The "cup of salvation" (Ps 116:13) is the cup of thanksgiving for the great salvation. The "cup of consolation" (Jer 16:7) refers to the custom of friends sending viands and wine to console relatives in mourning (Pr 31:6) In (1Co 10:16) the "cup of blessing" is contrasted with the "cup of devils" (1Co 10:21) The sacramental cup is the "cup of blessing," because of blessing pronounced over it (Mt 26:27 Lu 22:17) The "portion of the cup" (Ps 11:6 16:5) denotes one's condition of life, prosperous or adverse. A "cup" is also a type of sensual allurement (Jer 51:7 Pr 23:31 Re 17:4) We read also of the "cup of

Idem m.b.t. de beker der dankzegging: (το ποτηριον της ευλογιας, “the consecrated cup,” [1Co 10:16](#)): A technical term from the Jewish liturgy transferred to the Lord's Supper, and signifying the cup of wine upon which a blessing was pronounced. The suggestion that it carries with it a higher significance, as a cup that brings blessing, is not without force. The succeeding words, “we bless,” are equivalent to “for which we give thanks.” It was consecrated by thanksgiving and prayer.

³ In deze voordracht is gebruik gemaakt van 1. Gesenius' *Hebr. und Aram. Handwörterbuch*; 16^e Aufl. 1915. 2. Trommius' *concordantie*, 3. Easten Bible Dictionary in Bible Works; 4. Robertson's Word Pictures in Bible Works. 5. Woordenboek (ISBE = Internat. Standard Bible Encyclopedie, s.v. cup) in E-sword; 6. Online – Bijbels woordenboek, s.v. beker/ drinkgereedschap

astonishment," the "cup of trembling," and the "cup of God's wrath" (Ps 75:8 Isa 51:17 Jer 25:15) (La 4:21 Eze 23:32 Re 16:19) comp. (Mt 26:39,42 Joh 18:11) The cup is also the symbol of death (Mt 16:28 Mr 9:1 Heb 2:9) .